

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

14.07.2021 № 4-357/5-1421

Dosar nr. 3a-1646/2021

Curtea Constituțională a RM
str.Alexandru Lăpușeanu nr.28

Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de **Frija Nadejda împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea prezentării informațiilor, constatarea faptului calculării vechimii în muncă, anularea răspunsului nr.F-1939/20 din 30.03.2020, anularea răspunsului nr.F-2314/20 din 30.10.2020, obligarea calculării și indexării pensiei.**

Anexe: sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 4 file.
copia încheierii pe 7 file.

Judecător:

Veronica Negru

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor articolului 5 alin. (1) și (2) și articolului 50 alin. (1)
din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume - Frija

2. Prenume - Nadejda

5. Reprezentant, în temeiul art. 75 alin. (1)¹ CPC, al intimății - Frija Radu

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu – Curtea de Apel Chișinău

2. Judecător/complet de judecată – judecător raportor Veronica Negru

4. Adresa instanței de judecată – mun. Chișinău, str. Teilor 4

5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată – 022635308, cac@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

Reclamanta Frija Nadejda s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu solicitări, inclusiv, privind obligarea la îndeplinirea unor acțiuni și constatarea unor fapte.

În argumentarea cererii de chemare în judecată a menționat că, la 19 martie 2020 a împlinit vechimea necesară stabilirii pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Prezentând documentele necesare, pensia a fost stabilită începând cu 19 martie 2020. Pentru a înțelege modul de calcul al pensiei și a avea certitudinea calculării corecte a cuantumului acesteia a solicitat CNAS prezentarea informațiilor despre modul de calculare al pensiei și perioadele de timp luate în calcul la stabilirea acesteia.

Prin răspunsurile CNAS a fost prezentat modul de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei, vechimea în muncă care a fost luată în calcul. Neîntâlnind de acord cu modul de calcul al vechimii în muncă, a fost inițiat prezentul proces de judecată.

Astfel, potrivit documentelor prezentate pentru stabilirea pensiei, reclamanta a activat, în perioada 25.03.1985 – 18.08.1991 în regiunea Amur, raionul Zeia, localitatea Dugda la „Moldavstroï BAM”. Conform adeverinței eliberate de SA „Consocivil” regiunea unde a activat este echivalată cu Extremul Nord.

Este de menționat faptul că, la momentul activității în acea regiune, legislația în vigoare prevedea un mod de calcul special al vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei.

Astfel, în conformitate cu pct. 5 lit. d) din actul normativ - Decretul Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 „Despre ordonarea înlesnirilor persoanelor ce lucrează în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord” aprobat prin Legea URSS din 7 mai 1960 (*„Указ Президиума Верховного Совета СССР от 10 февраля 1960 года „Об упорядочении льгот для лиц, работающих в районах крайнего севера и в местностях, приравненных к районам крайнего севера”, Утвержден Законом СССР от 07.05.60 (Ведомости ВС СССР, 1960, N 18, ст. 147)*), cu modificările ulterioare, lucrătorilor, transferați, detașați sau invitați la muncă în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord, li se stabilește următoarea facilitate – de a considera un an de muncă în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord ca un an și șase luni de muncă în cazul calculării vechimii care dă dreptul la pensie pentru limită de vîrstă și pensie de dizabilitate.

De asemenea, în actul normativ Nomenclatorul raioanelor Extremului Nord și al localităților echivalate cu raioanele Extremului Nord, asupra cărora se răsfrînge acțiunea Decretelor Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 și 26 septembrie 1967 despre facilitățile pentru persoanele ce lucrează în aceste raioane și localități, Anexa nr. 8, aprobat prin Hotărîrea Sovietului de Miniștri al URSS nr. 1029 din 10 noiembrie 1967 (*Перечень районов крайнего севера и местностей, приравненных к районам крайнего севера, на которые распространяется действие указов Президиума Верховного Совета СССР от 10 февраля 1960 г. и от 26 сентября 1967 г. о льготах для лиц, работающих в этих районах и местностях, Приложение 8, Утвержденно Постановлением Совета Министров СССР от 10 ноября 1967 г. N 1029*), la compartimentul *Localități echivalate cu raioanele Extremului Nord*, este menționată Regiunea Amur: raioanele Zeia, Selemdjinsc și Tînda.

Ambele acte normative vizate au fost identificate în arhivele de stat ale Republicii Moldova și Federației Ruse și anexate la materialele cauzei.

Astfel, este evident că atât la inițierea activității reclamantei în regiunea Amur, la 25.03.1985, pe parcursul întregii perioade de muncă, cât și la finalizarea acesteia la 18.08.1991 era în vigoare legea care a stabilit că perioada respectivă de muncă urmează a fi calculată în raport de 1 an de muncă - 1 an și 6 luni de vechime pentru stabilirea pensiei.

Cu toate acestea, Casa Națională de Asigurări Sociale a calculat perioada respectivă de muncă conform formulei 1 an de muncă – 1 an vechime pentru stabilirea pensiei.

Nefiind de acord cu modul de calcul al perioadei respective, a fost inițiat prezentul proces fiind solicitate: **1) Constatarea faptului că vechimea în muncă a reclamantei pentru perioada de activitate 25.03.1985 – 18.08.1991, se calculează conform formulei un an de activitate ca un an și 6 luni de vechime în muncă pentru stabilirea pensiei.; 2) Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să calculeze, începând cu 19 martie 2020, vechimea totală în muncă a reclamantei calculată la stabilirea pensiei, ținând cont de faptul că perioada de activitate 25.03.1985 – 18.08.1991, se calculează conform formulei un an de activitate ca un an și 6 luni de vechime în muncă, majorând astfel, vechimea totală în muncă cu 3 ani 2 luni și 12 zile. 3) Obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să calculeze și stabilească pensia reclamantei, începând cu 19 martie 2020, având în vedere vechimea totală în muncă calculată conform solicitărilor menționate, precum și alte cerințe subsidiare.**

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, prin Hotărârea din 27 iulie 2021, a admis cererea de chemare în judecată și a obligat CNAS să calculeze vechimea în muncă a reclamantei pentru perioada de activitate 25.03.1985 – 18.08.1991, conform formulei un an de activitate ca un an și 6 luni de vechime în muncă pentru stabilirea pensiei, cu recalcularea corespunzătoare a pensiei.

În consecință, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva Hotărârii nominalizate, solicitând casarea integrală a Hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. La momentul de față litigiul se află în examinare la Curtea de Apel Chișinău.

C. Obiectul sesizării

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 5 alin. (1) și (2) și articolul 50 alin. (1) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în sensul omisiunii includerii în stagiul de cotizare a perioadelor de activitate realizate pînă la intrarea în vigoare a Legii respective, în conformitate cu procedurile de calcul prevăzute de legislație la momentul realizării acelei activități de muncă.

Cu referire la aplicabilitatea prevederilor contestate precizez că, la examinarea problemei invocate și soluționarea litigiului apărut, CNAS și-a întemeiat poziția de respingere a cererii pe faptul că normele invocate supra, nu prevăd posibilitatea calculării în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei, decît conform formulei un an de activitate – un an de stagiul de cotizare, chiar dacă actele legislative ce erau în vigoare la momentul desfășurării activității prevedeau o altă formulă. Corespunzător, instanța de judecată urmează să aplice normele date, fie direct, fie ținînd cont de principiul drepturilor dobîndite anterior.

Înalta Curtea în jurisprudența sa a reținut că omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (a se

vedea HCC nr.17 din 19 mai 2016, §71; DCC nr.28 din 12 martie 2020, §24; DCC nr.123 din 22 octombrie 2020, §26; DCC nr.162 din 29 decembrie 2020, §23. HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021).

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Susținem că prevederile legale contestate în fața Curții Constituționale sunt contrare următoarelor norme din Legea supremă:

Art. 16 alin. (2) din Constituție: Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice

Art. 41 alin. (1) din Constituție : Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

Art. 46 alin. (1) din Constituție: Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

Art. 47 alin. (2) din Constituție: Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Art. 54 alin. (1), (2) și (4) din Constituție:

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Reclamanta, începînd în anul 1985 activitatea în regiunile echivalente Extremului Nord era în cunoștință de existența Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 „Despre ordonarea înlesnirilor persoanelor ce lucrează în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord” aprobat prin Legea URSS din 7 mai 1960.

Potrivit actului legislativ enunțat, statul și reclamanta și-au asumat obligații reciproce. Astfel, reclamanta era obligată să muncească în locații aflate în regiunile echivalente Extremului Nord, iar statul era obligat să acorde anumite compensații pentru acest fapt.

Obligațiile asumate de către stat, pentru realizarea dreptului la muncă anume în locațiile necesare la acel moment statului, se împart temporal în cele de moment și în cele de durată. Astfel, garanțiile de moment prevedeau plata unui salariu, cu sporuri corespunzătoare, concedii suplimentare, alte facilități imediate. Garanțiile de durată, presupuneau obligația statului de a recunoaște perioada de muncă realizată, conform calculului un an de activitate ca un an și șase luni de muncă în cazul calculării vechimii care dă dreptul la pensie pentru limită de vârstă.

Corespunzător, reclamanta și-a îndeplinit obligațiile asumate și a activat în localitățile echivalente Extremului Nord în perioada 25.03.1985 – 18.08.1991. Statul, însă, la momentul când reclamanta a atins vârsta necesară stabilirii pensiei a refuzat să-și execute obligațiile sale și nu a recunoscut calculul vechimii în muncă conform formulei enunțate supra.

Articolul 41 alin. (1) din Constituției statuează că orice persoană are dreptul ... la condiții echitabile ... de muncă. Conform DEX, *echitabil* presupune – *întemeierea pe dreptate, adevăr, just*. Respectiv, în momentul în care munca este prestată ca urmare a garantării faptului că, în viitor, vor fi acordate anumite facilități, iar la scadență aceste facilități nu sunt recunoscute și nici acordate, rezultă că persoana a fost dusă în eroare, iar munca realizată de către aceasta nu poate fi considerată ca fiind realizată în condiții echitabile. Or, beneficiarul acelei munci – statul, a obținut cele dorite (munca în condiții extreme), dar condițiile pe care le-a promis nu le-a realizat, respectiv aceste condiții nu au fost bazate pe adevăr și dreptate.

Corespunzător, omisiunea statului de a recunoaște obligațiile asumate conform unei legi, presupune încălcarea condițiilor echitabile de muncă, garantate de articolul menționat.

Articolul 47 alin. (2) din Constituție consfințește dreptul cetățenilor la asigurare în caz de bătrânețe. Acest drept este asigurat de stat prin pensii pentru limită de vârstă. Marja de discreție a statului la determinarea condițiilor de pensionare și obținerea a garanțiilor sociale nu poate echivala cu utilizarea abuzivă a mecanismelor de care dispune. Acumularea, de către persoană, a vechimii în muncă necesare, ca parte componentă a procesului de obținere a pensiei, este definitorie pentru beneficierea de dreptul garantat de Constituție.

În acest context, statul are marja de a stabili ce perioade de activitate vor fi luate în calcul și care va fi formula de calcul al acestor perioade. Dar, din momentul în care cetățeanul a îndeplinit condiția prestabilită, statul nu mai are dreptul de a anula acea perioadă de activitate sau acea formulă de calcul. Modificarea/anularea condițiilor conform cărora statul va considera anumite perioade de activitate ca fiind eligibile pentru obținerea dreptului la pensie, pot fi opozabile doar pentru perioadele din momentul în care aceste modificări /anulări au intrat în vigoare și nicidecum nu se pot extrapola asupra perioadelor de activitate realizate deja.

Urmează a ține cont de faptul că, cuantumul pensiei depinde în mod direct de calculul vechimii în muncă, corespunzător, diminuarea sau neluarea în calcul a anumitor perioade de activitatea în muncă are repercusiuni directe asupra cuantumului pensiei. Respectiv, diminuarea pensiei sau stabilirea acesteia într-un quantum mai mic decât ar fi trebuit presupune o ingerință directă în dreptul de proprietate, garantat de art. 46 alin. (1) din Constituție.

Curtea Constituțională în Hotărîrea nr. 19/2016, în paragraful 47 a menționat că, *caracteristica conceptuală a acestora (a drepturilor sociale) constă în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această*

caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru exercitarea drepturilor sociale. În același timp, implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional. Astfel, la punerea în aplicare a dispozițiilor constituționale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte articolul 54 alin. (4) din Constituție, care prevede că, la angajarea dispozițiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăților fundamentale, existența și substanța acestor drepturi și libertăți trebuie să fie păstrată.

Având în vedere principiul enunțat, urmează a ține cont de faptul că, calcularea vechimii de muncă conform procedurii enunțate supra este un drept dobândit de reclamantă în virtutea unei norme legale și nu poate fi suprimat ulterior. La momentul respectiv statul a instituit o condiție – munca în localitățile Extremului Nord și teritoriile echivalente, condiție care a fost îndeplinită de către aceasta. Ca urmare a îndeplinirii condițiilor stabilite a fost obținut dreptul, care are un caracter viager, de a fi calculată acea perioadă conform procedurii menționate.

În context, menționez că prin Hotărârile Curții Constituționale au fost de multiple ori recunoscută *universalitatea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit* (de exemplu Hotărârea nr. 5/2006, Hotărârea nr. 9/2004, Hotărârea nr. 4/2000) și *imposibilitatea pierderii acestora sau reconsiderarea beneficiului produs prin dobândirea lor.*

Faptul că la un moment dat legea nouă nu mai reglementează un raport similar celui menționat supra, nu presupune automat că se anulează toate drepturile dobândite anterior în virtutea legilor vechi.

Potrivit teoriei generale a dreptului, drepturilor dobândite anterior constituie drepturi subiective intrate în patrimoniul juridic al drepturilor deținute de o persoană, dobândite la un moment dat ca urmare a îndeplinirii condițiilor impuse de o lege în vigoare la momentul dobândirii aceluși drept. Odată dobândit un drept, în temeiul unei legi, acel drept nu mai poate fi anulat sau retras persoanei fizice, ca urmare a abrogării legii în temeiul căruia s-a născut acel drept subiectiv.

Dreptul subiectiv, odată dobândit, este exercitat de titularul său tot restul vieții.

Conform art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, un drept poate fi restrâns, nu și anulat. Totodată, restrângerea unui drept poate avea loc doar dacă această restrângere este prevăzută de lege și fiind prevăzută de lege corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și este necesară în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice. Totodată, potrivit alin. (4) din același articol, *restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.*

Constatăm că, nerecunoașterea drepturilor obținute de către reclamantă, constituie o restrângere a acestor drepturi care nu are un interes vizând asigurarea securității naționale sau ordinii publice. Concomitent, omisiunea legiuitorului de a recunoaște dreptul subiectiv născut în virtutea unei legi nu este proporțională cu circumstanța care a determinat această omisiune, de fapt, aducându-se atingere directă existenței dreptului respectiv.

Astfel, extrapolând normele citate la circumstanțele cauzei, constatăm că:

a) reclamanta a obținut un drept subiectiv, în temeiul unei legi în vigoare și aplicabile, atât pe teritoriul unde au fost realizate condițiile pentru obținerea dreptului dat (munca în

Extremul Nord), cât și pe teritoriul actual al Republicii Moldova, care era parte componentă a URSS la acea dată;

- b) dreptul subiectiv a fost obținut ca urmare a îndeplinirii condițiilor stabilite de lege;
- c) refuzul CNAS de a recunoaște dreptul subiectiv se întemeiază pe faptul că actuala lege (Legea nr. 156/1998) nu prevede calcularea vechimii în muncă cu înlesniri, respectiv există o omisiunea legală în recunoașterea drepturilor subiective dobândite anterior.

Subsidiar, dorim să atragem atenția și asupra faptului că omisiunea de a reglementa circumstanțele enunțate nu vizează doar problematica Legii URSS din 7 mai 1960, în vigoare în anii 80-90 ai secolului trecut.

O situație similară se atesta și în cazul persoanelor care au luptat în Afganistan în perioada 1979 – 1989 și în războiul de la Nistru din 1992.

Astfel, potrivit pct. 1 din Hotărârea Sovietului de Miniștri al URSS nr. 59-27 din 17 ianuarie 1983, s-a stabilit că pentru militarii Armatei Sovietice, termenul îndeplinirii serviciului militar în contingentul limitat al forțelor armate sovietice pe teritoriul Republicii Democratice Afganistan se va calcula în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei conform formule - trei luni de serviciu pentru o lună de serviciu pe teritoriul Republicii Democratice Afganistan.

Similar, pentru participanții la conflictul de pe Nistru, conform pct. 19 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 520 din 05.08.1992 „Cu privire la măsurile primordiale de protecție socială a persoanelor, participante la acțiunile militare pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, și acordarea ajutorului necesar cetățenilor și familiilor, afectate de conflictul militar”, *la stabilirea vechimii în muncă pentru acordarea pensiei, o lună de afare a persoanelor în acțiunile de luptă se egalează cu 3 luni de vechime în muncă,*

Este de menționat faptul că normele legale care fac obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate, de asemenea nu prevăd posibilitatea ca perioadele menționate mai sus să fie luate în calcul la stabilirea pensiei conform actelor normative enunțate. Aceste perioade se vor considera ca perioadă de exercitare a serviciului militar (în termen sau prin contract) și se vor calcula în coraport de o luna de serviciu militar ca o lună de vechime în muncă pentru stabilirea pensiei.

Este de remarcat faptul că, dacă, persoana, care se încadrează în una din categoriile menționate, obține dreptul la pensie în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr. 1544/1993, perioadele de îndeplinire a serviciului în zonele de conflict armat se calculează conform formulei o lună ca trei luni pentru vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei.

Însă, cetățenii Republicii Moldova care au luptat în conflictele din Afganistan, dar care se pensionează în temeiul Legii nr. 156/1998 nu beneficiază de calcul cu înlesniri a aceleiași perioade.

Astfel, cu toate că activitatea realizată este aceeași – îndeplinirea serviciului militar/special în perioada conflictului din Afganistan, calculul vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei este diferit, în dependență de Legea în temeiul căreia persoana se pensionează.

Curtea Constituțională nu odată a statuat că egalitatea în fața legii și a autorităților publice presupune lipsa oricărei discriminări directe sau indirecte. Discriminarea are loc atunci când persoanele care se află în situații asemănătoare sunt tratate în mod diferit (discriminare directă), cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea, în acest sens, HCC nr.6 din 10 martie 2020, §29; HCC nr.16 din 9 iunie 2020, §32; HCC nr.29 din 26 noiembrie 2020, §18; HCC nr.2 din 12 ianuarie 2021, §21). Curtea a subliniat că o condiție primordială pentru existența tratamentului diferențiat o reprezintă caracterul comparabil al situațiilor (HCC nr.16 din 20 mai 2021, §39).

În condițiile date putem constata că, două persoane care au participat în conflictele enunțate supra – corespunzător, aflându-se în situație identică, dar care s-au pensionat în temeiul a două acte legislative diferite, aceeași perioadă de timp, unuia îi va fi calculată după formula o lună de activitate ca trei luni vechime în muncă pentru stabilirea pensiei, iar altuia după formula o lună de activitate ca o lună de vechime în muncă. Justificarea unei astfel de discriminări directe nu a putut fi stabilită, decât ca fiind o omisiune a legiuitorului la formularea prevederilor art. 5 și 50 din Legea nr. 156/1998.

Astfel, omisiunea contestată, contravine și prevederilor de la art. 16 alin. (1) din Legea supremă.

Recent, Parlamentul a adoptat Legea nr. 63/2022, conform căreia a inclus în stagiul de cotizare perioada de participare la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie – 13 august 1992, care se include în stagiul de cotizare în mărime triplă. Acest fapt demonstrează suplimentar că atât legislatorul, cât și executivul, în persoana CNAS, nu recunosc drepturile dobândite anterior prin efectul actelor normative anterioare (în partea ce vizează vechime în muncă pentru stabilirea pensiei), fiind necesară existența unei prevederi exprese în art. 5 și 50 din Legea nr. 156/1998.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul) – nu sunt anexate

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții în prezenta sesizare sunt veridice.

Frija Radu / semnătura electronică/

Digitally signed by Frija Radu
Date: 2022.06.23 15:01:33 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dosarul nr. 3a-1646/21 (2-20150118-02-3a-17122021)

ÎNCHEIERE

29 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele completului

Judecătorii

Cu participarea:

Grefierului

Anatolie Minciuna

Ecaterina Palanciuc și Veronica Negru

Marina Samatiuc

Examinînd în ședință publică, cererea înaintată de reprezentantul Frija Radu în interesele Frija Nadejda privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în ordine de apel, la cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2021, în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Frija Nadejda împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea prezentării informațiilor, constatarea faptului calculării vechimii în muncă, anularea răspunsului nr. F-1939/20 din 30.03.2020, anularea răspunsului nr. F-2314/20 din 30.10.2020, obligarea calculării și indexării pensiei,

CONSTATĂ:

La data de 06.11.2019, Frija Nadejda a depus acțiune în instanța de judecată, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea prezentării informațiilor, constatarea faptului calculării vechimii în muncă, anularea răspunsului nr. F-1939/20 din 30.03.2020, anularea răspunsului nr. F-2314/20 din 30.10.2020, obligarea calculării și indexării pensiei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 19 martie 2020 a împlinit vechimea necesară stabilirii pensiei în conformitate cu prevederile Legii nr. 156/1998 privind pensiile de asigurări sociale de stat. Având în vedere situația pandemică și declararea stării din urgență prin Hotărârea Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, înștiințarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, plasate pe pagina web oficială a instituției la 18 martie 2020, despre sistarea primirii cetățenilor de către toate subdiviziunile teritoriale, precum și dispoziția nr. 6 din 26 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova prin care au fost suspendate termenele de acordare a tuturor prestațiilor sociale (inclusiv pensii), documentele necesare stabilirii dreptului la pensie au fost depuse la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Hîncești în luna mai 2020. După procesarea documentelor depuse i-a fost stabilită pensie pentru limită de vârstă, începând cu 19 martie 2020. Pentru a înțelege modul de calcul al pensiei și a avea certitudinea calculării corecte a cuantumului acesteia, a solicitat de la CNAS prezentarea informațiilor despre modul de calculare a pensiei și perioadele de timp luate în calcul la stabilirea acesteia. Prin răspunsul nr. F-1939/20 din 30 septembrie 2020, i-a fost prezentat modul de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei sale și s-a menționat despre netemeinicia indexării pensiei sale la 1 aprilie 2020. Recepționând răspunsul a constatat că CNAS, la calcularea pensiei sale, nu a luat în calcul unele prevederi legislative, precum și nu a indexat pensia sa la 1

aprilie 2020. Contestând acțiunile autorității, a depus o cerere prealabilă, la care a primit, la 5 noiembrie 2020, răspunsul nr. F-2314/20 din 30 octombrie 2020, prin care i s-a refuzat în satisfacerea cerințelor înaintate.

Consideră răspunsurile CNAS ca neîntemeiate, iar acțiunile autorității ilegale din următoarele considerente. Potrivit documentelor prezentate pentru stabilirea pensiei, a activat, în perioada 25.03.1985 – 18.08.1991 în regiunea Amur, raionul Zeia, localitatea Dugda la „Moldavstroi BAM”. Conform adeverinței eliberate de SA „Consocivil” regiunea unde a activat este echivalată cu Extremul Nord. Menționează faptul că, la momentul activității în acea regiune, legislația în vigoare prevedea un mod de calcul special al vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei.

Astfel, în conformitate cu pct. 5 lit. d) din Decretul Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 „Despre ordonarea înlesnirilor persoanelor ce lucrează în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord” aprobat prin Legea URSS din 7 mai 1960 („Указ Президиума Верховного Совета СССР от 10 февраля 1960 года „Об упорядочении льгот для лиц, работающих в районах крайнего севера и в местностях, приравненных к районам крайнего севера”, Утвержден Законом СССР от 07.05.60 (Ведомости ВС СССР, 1960, N 18, ст. 147), cu modificările ulterioare, lucrătorilor, transferați, detașați sau invitați la muncă în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord, li se stabilește următoarea facilitate – de a considera un an de muncă în raioanele Extremului Nord și în localitățile echivalate cu raioanele Extremului Nord ca un an și șase luni de muncă în cazul calculării vechimii care dă dreptul la pensie pentru limită de vârstă și pensie de dizabilitate. De asemenea, în actul normativ Nomenclatorul raioanelor Extremului Nord și al localităților echivalate cu raioanele Extremului Nord, asupra cărora se răsfrânge acțiunea Decretelor Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 10 februarie 1960 și 26 septembrie 1967 despre facilitățile pentru persoanele ce lucrează în aceste raioane și localități, anexa nr. 8, aprobat prin Hotărârea Sovietului de Miniștri al URSS nr. 1029 din 10 noiembrie 1967 (Перечень районов крайнего севера и местностей, приравненных к районам крайнего севера, на которые распространяется действие указов Президиума Верховного Совета СССР от 10 февраля 1960 г. и от 26 сентября 1967 г. о льготах для лиц, работающих в этих районах и местностях, Приложение 8, Утверждено Постановлением Совета Министров СССР от 10 ноября 1967 г. N1029), la compartimentul Localități echivalate cu raioanele Extremului Nord, este menționată Regiunea Amur: raioanele Zeia, Selemdjinsc și Tinda. Astfel, este evident că atât la inițierea activității în regiunea Amur, la 25.03.1985, pe parcursul întregii perioade de muncă, cât și la finalizarea acesteia la 18.08.1991 era în vigoare legea care a stabilit că perioada respectivă de muncă urmează a fi calculată în raport de 1 an de muncă – 1 an și 6 luni de vechime pentru stabilirea pensiei.

Mai specifică reclamanta faptul că, calcularea vechimii de muncă conform procedurii invocate este un drept dobândit în virtutea unei norme legale și nu poate fi suprimat ulterior. La momentul respectiv statul a instituit o condiție – munca în localitățile Extremului Nord și teritoriile echivalente, condiție care a fost îndeplinită de către ultima. Ca urmare a îndeplinirii condițiilor stabilite a obținut dreptul, care are un caracter viager, de a-i fi calculată acea perioadă conform procedurii menționate.

În context, menționează că prin Hotărârile Curții Constituționale au fost de multiple ori recunoscută universalitatea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în

mod licit (de exemplu Hotărârea nr. 5/2006, Hotărârea nr. 9/2004, Hotărârea nr. 4/2000) și imposibilitatea pierderii acestora sau reconsiderarea beneficiului produs prin dobândirea lor. Faptul că la un moment dat legea nouă nu mai reglementează un raport similar celui menționat supra, nu presupune automat că se anulează toate drepturile dobândite anterior în virtutea legilor vechi. Potrivit teoriei generale a dreptului, drepturilor dobândite anterior constituie drepturi subiective intrate în patrimoniul juridic al drepturilor deținute de o persoană, dobândite la un moment dat ca urmare a îndeplinirii condițiilor impuse de o lege în vigoare la momentul dobândirii aceluși drept. Odată dobândit un drept, în temeiul unei legi, acel drept nu mai poate fi anulat sau retras persoanei fizice, ca urmare a abrogării legii în temeiul căruia s-a născut acel drept subiectiv. Dreptul subiectiv, odată dobândit, este exercitat de titularul său tot restul vieții.

Conform art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, un drept poate fi restrâns, nu și anulat. Totodată, restrângerea unui drept poate avea loc doar dacă această restrângere este prevăzută de lege și fiind prevăzută de lege corespunde normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și este necesară în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice. Totodată, potrivit alin. (4) din același articol, restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului.

Astfel, extrapolând normele citate la circumstanțele cauzei, constată că: a) reclamanta a obținut un drept subiectiv, în temeiul unei legi în vigoare și aplicabile, atât pe teritoriul unde au fost realizate condițiile pentru obținerea dreptului dat (munca în Extremul Nord), cât și pe teritoriul actual al Republicii Moldova, care era parte componentă a URSS la acea dată; b) dreptul subiectiv a fost obținut ca urmare a îndeplinirii condițiilor stabilite de lege; c) refuzul CNAS de a recunoaște dreptul subiectiv se întemeiază pe faptul că actuala lege (Legea nr. 156/1998) nu prevede calcularea vechimii în muncă cu înlesniri.

Astfel, unicul temei de refuz este norma legală ce reglementează actualmente dreptul de a obține pensia. În acest context, menționează că Legea, în temeiul căreia se întemeiază refuzul, a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1999. Dreptul subiectiv care se solicită de a fi recunoscut a fost dobândit în perioada 1985 – 1991. Potrivit art. 73 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ nu poate fi retroactiv. Astfel, normele Legii nr. 156/1998 nu pot fi aplicate circumstanțelor care au avut loc în anii 1985-1991. Totodată, dacă de interpretat argumentele CNAS prin prisma normelor constituționale, constată că restrângerea dreptului subiectiv dobândit de reclamantă nu este expres stabilit prin Legea nr. 156/1998, ci doar este dedus de către cei ce aplică legea dată. De asemenea, constată că această restrângere nu are un interes vizând asigurarea securității naționale sau ordinii publice. Concomitent, refuzul de a recunoaște dreptul subiectiv nu este proporțional cu circumstanța care a determinat acest refuz, iar prin răspunsul CNAS de fapt se aduce atingere directă existenței dreptului respectiv.

Consideră relevante și prevederile art. 7 din Codul Civil, care stabilește la alin. (1) că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Astfel, având în vedere cele invocate se impune necesitatea reevaluării calculului efectuat de CTAS Hîncești și anume calcularea perioadei 25.03.1985 – 18.08.1991, conform formulei un an ca un an și 6 luni, iar drept consecință stagiul total de cotizare

urmează a fi majorat corespunzător. Astfel, perioada dată include 6 ani 4 luni și 24 de zile, care calculate conform formulei menționate, implică majorarea vechimii în muncă cu 3 ani 2 luni și 12 zile. În consecință, noile date obținute urmează a fi introduse în formulele utilizate la calcularea pensiei, iar cuantumul acesteia urmează a fi calculat din data stabilirii pensiei-19 martie 2020.

De asemenea, i s-a refuzat indexarea pensiei începând cu 1 aprilie 2020, deoarece a depus actele necesare la 12 mai 2020, fapt expres menționat în scrisoarea nr. F-1939/20 din 30 septembrie 2020. Ulterior, prin răspunsul nr. F-2314/20 din 30 octombrie 2020 CNAS a menționat că, de fapt, i s-a refuzat indexarea pensiei deoarece venitul pentru luna aprilie a fost inclusă în venitul mediului lunar valorizat, pus în formula de calcul al pensiei și respectiv nu ar exista temei de a efectua indexarea. În acest context, menționează că refuzul nu se bazează pe careva norme legale, care ar întemeia juridic concluzia făcută de pârât. Este de menționat că, potrivit răspunsurilor CNAS, pensia a fost stabilită începând cu 19 martie 2020.

Conform art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, actul normativ se supune unor reguli, una din aceste fiind că terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative. Astfel, în cuprinsul unei legi și actelor subordonate ei, una și aceeași noțiune utilizată poate avea un sens unic.

Astfel, potrivit art. 13 alin. (1) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (în vigoare la 1 aprilie 2020), pensiile se indexează în fiecare an, la 1 aprilie și 1 octombrie. Mai mult ca atât, potrivit pct. 1 subpct. 1) din Hotărârea Guvernului nr. 165/2020 „Cu privire la indexarea prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat”, având în vedere media creșterii anuale a indicilor prețurilor de consum pentru ultimii trei ani, la 1 aprilie 2020 se indexează cu coeficientul indexării de 4,83% toate pensiile stabilite și recalculat în temeiul Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. Conform, răspunsului CNAS pensia reclamantei a fost stabilită începând cu 19 martie 2020, deci Hotărârea de Guvern menționată este aplicabilă și la cazul ei.

Potrivit art. 32 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 156/1998 pensia pentru limită de vârstă se stabilește de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare prevăzute de lege. Astfel, conform normei legale și potrivit confirmării CNAS pensia reclamantei a fost stabilită de la 19 martie 2020, corespunzător, această pensie urma să fie indexată la 1 aprilie 2020, or nu există nici o normă legală care ar stabili o excepție de la norma legală de la art. 13 din Legea menționată.

Totodată, afirmația pârâtului că venitul din luna aprilie 2020 a fost luat în calcul la valorizarea venitului din care s-a calculat pensia, contravine normei legale. Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, baza de calcul al pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei. Astfel, conform legii, având în vedere că pensia a fost stabilită la 19 martie, venitul din luna aprilie nu putea fi luat în calcul la determinarea venitului mediu lunar pentru determinarea cuantumului pensiei. Analizând norma legală respectivă, constată că CNAS, încălcând prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 156/1998, transpune consecințele negative ale acestei încălcări în seama reclamantei. Astfel, pârâtul la calcularea pensiei reclamantei a aplicat eronat normele imperative ale art. 8 alin. (1) din legea menționată, concomitent, bazându-se pe propria greșeală a refuzat aplicarea în cazul reclamantei a prevederilor obligatorii ale art. 13 alin. (1) din aceeași lege, precum și Hotărârea Guvernului nr. 165/2020. Astfel, se impune necesitatea indexării pensiei stabilite la 19 martie 2020,

conform coeficientului de indexare stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2020, începând cu 1 aprilie 2020.

În vederea concretizării pretențiilor din cererea de chemare în judecată de bază, reprezentantul reclamantei – Frija Radu, prin intermediul cancelariei instanței, la data de 07.06.2021, a depus în adresa instanței, cererea suplimentară prin care a concretizat cerințele din cererea de chemare în judecată și anume cerința privind încasarea cheltuielilor de judecată. Astfel, în scopul apărării intereselor în cadrul prezentului proces, reclamanta a fost obligată să perfecteze împuternicirile corespunzătoare prin procură notarială, fapt care a dus la cheltuieli în mărime de 150 lei, care rezultă din textul procurii.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2021, s-a admis parțial acțiunea, s-a anulat decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-1939/20 din 30.09.2020 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. F-2314/20 din 30.10.2020 cu privire la cererea prealabilă, adoptate în privința lui Frija Nadejda. S-a obligat Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual privind calcularea și achitarea lui Frija Nadejda, a pensiei pentru vechime în muncă cu includerea perioadei de activitate: 27.03.1985 – 18.08.1991, conform formulei de un an activitate ca un an și șase luni de vechime în muncă, începând cu data apariției dreptului la pensie – 19.03.2020, cu aplicarea indexării corespunzătoare conform prevederilor legale începând cu 01.04.2020. S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Frija Nadejda, suma de 150 (una sută cincizeci) lei, cu titlu de cheltuieli de judecată legate de întocmirea procurii. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

La data de 16 august 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2021, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

La data de 23 iunie 2022, reprezentantul Frija Radu în interesele Frija Nadejda a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate prin care a solicitat instanței ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin.(1) și (2) și art.50 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

În ședința de judecată a instanței de apel nu s-a prezentat nici o parte.

Studiind cererea și materialele cauzei, Completul de contencios administrativ consideră necesar de a admite cererea reprezentantului Frija Radu în interesele Frija Nadejda privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesiza Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului constituționalității normei de drept invocate, incidente speței, din următoarele considerente.

Conform art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu art.12¹ alin.(1) – (2) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărîre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

În argumentarea soluției adoptate, Completul judiciar atestă că, potrivit pct.81-84 din Hotărîrea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale.

Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate la paragraful 82.

În cauza Ivanciuc v. Romania (decizia nr.18624/03), fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: "Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurîndu-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci cînd un asemenea refuz este atins de arbitrar".

Reieșind din analiza normelor de drept sus-indicate, raportate la circumstanțele pricinii, Completul judiciar reține că, în pricină, sesizarea corespunde condițiilor stabilite de lege, astfel încît, normele de drept în privința cărora se ridică excepția, fac parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către reclamant; normele de drept contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărîre anterioară a Curții, avînd ca obiect normele contestate prin prezenta sesizare.

Prin urmare, instanța de contencios administrativ constată că, în speță, sunt prezente temeiurile de sesizare a Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității normei de drept incidente speței art. 5 alin.(1) și (2) și art.50 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prin prisma corespunderii cu: art.16 alin.(2), art.41 alin.(1), art.46 alin.(1), art.47 alin.(7) și art. 54 alin.(1), (2) și (4) a Constituției Republicii Moldova.

Totodată, potrivit alin.(3) al art.12¹ Cod de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac

și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

În contextul celor mai sus indicate, Completul judiciar consideră necesar de a admite cererea depusă de reprezentantul Frija Radu în interesele Frija Nadejda privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale privind controlul constituționalității normei de drept invocate - art. 5 alin.(1) și (2) și art.50 alin. (1) din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, prin prisma corespunderii cu: art.16 alin.(2), art.41 alin.(1), art.46 alin.(1), art.47 alin.(7) și art. 54 alin.(1), (2) și (4) a Constituției Republicii Moldova.

În conformitate cu art.195, 230 Cod administrativ, art.12¹ Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ,

DISPUNE :

Se admite cererea depusă de reprezentantul Frija Radu în interesele Frija Nadejda privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională a RM în vederea soluționării cererii depuse de reprezentantul Frija Radu în interesele Frija Nadejda privind excepția de neconstituționalitate în temeiul art.135 alin.(1) din Constituția RM.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul Frija Radu în interesele Frija Nadejda, în cadrul cauzei de contencios administrativ în ordine de apel, la cererea de apel declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărîrii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 27 iulie 2021, în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Frija Nadejda împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la obligarea prezentării informațiilor, constatarea faptului calculării vechimii în muncă, anularea răspunsului nr. F-1939/20 din 30.03.2020, anularea răspunsului nr. F-2314/20 din 30.10.2020, obligarea calculării și indexării pensiei.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorii

Anatolie Minciuna

Ecaterina Palanciuc

Veronica Negru

*Copia corespunde
Judecătoria :*

